

STATISTIK OM ISOLATIONSFÆNGSLING

I forlængelse af ændringen af reglerne om varetægtsfængsling i isolation i 2000 blev det besluttet, at der skal gennemføres en løbende statistikindsamling, således at Justitsministeriet årligt modtager oplysninger om anvendelsen af isolationsfængsling.

I det følgende redegøres for de statistiske oplysninger for år 2009. Data til brug for statistikken er indhentet af Rigsadvokaten og bearbejdet af Justitsministeriets Forskningskontor.

1. Datagrundlaget

Oplysninger til brug for denne statistik er tilvejebragt ved, at de enkelte politikredse er anmodet om at indberette samtlige *afsluttede isolationsfængslinger* i 2009. Indberetningen omfatter oplysninger om isolationsfængslingens varighed, den fængslede alder samt arten af den kriminalitet, den isolationsfængslede er sigtet for.

Oplysningerne stammer fra udtræk fra POLSAS i de enkelte politikredse, idet politikredsene anvender sig af et særligt registreringsmodul for isolationsfængslinger.

2. Udviklingen i antallet af isolationsfængslinger

Der er modtaget oplysninger om i alt 210 afsluttede isolationsfængslinger i 2009, jf. tabel 1.

Tabel 1. Udviklingen i antallet af isolationsfængslinger, 2001-2009.

	Antal isolationsfængslinger
2001	553
2002	501
2003	476
2004	580
2005	532
2006	475
2007	273
2008	327
2009	210

Som det ses af tabellen, har udviklingen i brug af isolationsfængslinger varieret noget, men siden 2007 har antallet af isolationsfængslinger været noget lavere end det tidligere. Mindskningen i 2007 kan hænge sammen med en lovændring fra 1. januar 2007, som har sigtet på at reducere brugen af isolationsfængsling. Desuden kan det efterslæb, retsreformen måtte have medført, have influeret på mindskningen. Fra 2007 til 2008 ses en stigning på 20 pct. i antallet af isolationsfængslinger, men dette følges af et markant fald på 36 pct. fra 2008 til 2009.

Mindskningen fra 2008 til 2009 synes ikke fuldt at kunne forklares med ændringer i antallet af sigtelser. For de kriminalitetsformer, som hovedparten af mindskningen i antallet af isolationsfængslinger angår – narkotikakriminalitet samt manddrab og forsøg – har der ganske vist i begge tilfælde været et fald på 8 pct. i antallet af sigtelser, men antallet af isolationsfængslinger er mindsket betydeligt mere – med omkring 40 pct., jf. tabel 4.

3. Antallet og varigheden af isolationsfængslinger og antallet af varetægtsfængslinger fordelt efter politikreds

Mens 4,6 pct. og 5,3 pct. af de varetægtsfængslede i henholdsvis 2007 og 2008 blev anbragt i isolation, drejer det sig i 2009 om 3,2 pct. I årene inden 2007 blev der anvendt isolationsfængsling i forbindelse med 8-10 pct. af varetægtsfængslingerne.

Tabel 2. Udviklingen i antallet af isolationsfængslinger i forhold til antal varetægtsfængslinger, 2001-2009.

	Andel varetægtsfængslinger med isolation
2001	9,5 %
2002	8,2 %
2003	7,7 %
2004	9,8 %
2005	9,2 %
2006	8,0 %
2007	4,6 %
2008	5,3 %
2009	3,2 %

Med hensyn til varigheden af isolationsfængslingerne varede 60 pct. til og med 14 dage, mens yderligere 28 pct. har været fra 2 uger og til og med 6 uger, og 10 pct. har været fra 6 uger og indtil 3 måneder, jf. tabel 3. Fem isolationsfængslinger – svarende til 2 pct. – har været mere end 3 måneder.

Tabel 3 viser også, at Bornholms Politi har den største andel isolationsfængslinger i forhold til antallet af varetægtsfængslinger, idet 17,5 pct. af de varetægtsfængslede har været anbragt i isolation. Også i de tidligere år har Bornholms Politi ligget højt på listen med hensyn til anvendelse af isolati-

onsfængsling. På andenpladsen ligger Københavns Vestegns Politi med godt 9 pct. isolationsfængslinger blandt varetægtsfængslingerne, mens der for Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi er tale om knap 8 pct.

Tabel 3. Antallet og varigheden af isolationsfængslinger og antallet af varetægtsfængslinger fordelt på politikreds.*

Politikreds	Varetægtsfængslinger	Afsluttede isolationsfængslinger	Andel isolationsfængslinger i forhold til varetægtsfængslinger	Varighed af isolationsfængslinger						
				1-7 dage	8-14 dage	15-28 dage	29-42 dage	43-56 dage	57 dage – 3 mdr.	over 3 mdr.
Nordjylland	360	12	3,3 %	5	3	4	0	0	0	0
Østjylland	484	6	1,2 %	4	0	0	2	0	0	0
Midt- og Vestjylland	430	4	0,9 %	0	4	0	0	0	0	0
Sydøstjylland	390	3	0,8 %	2	0	0	0	1	0	0
Syd- og Sønderjylland	524	4	0,8 %	2	2	0	0	0	0	0
Fyn	448	3	0,7 %	1	2	0	0	0	0	0
Sydsjællands og Lolland-Falster	404	32	7,9 %	3	25	2	1	1	0	0
Midt- og Vestsjælland	484	9	1,9 %	0	5	4	0	0	0	0
Nordsjælland	530	7	1,3 %	0	7	0	0	0	0	0
Københavns Vestegn	432	40	9,3 %	2	9	11	8	2	3	5
København	1.983	83	4,2 %	14	29	20	7	11	2	0
Bornholm	40	7	17,5 %	3	4	0	0	0	0	0
I alt	6.509	210	3,2 %	36	90	41	18	15	5	5

* Oplysninger om antal varetægtsfængslede stammer fra Rigspolitiet. Tallene vedrører påbegyndte varetægtsfængslinger.

4. Kriminalitetens art sammenholdt med varigheden af isolationsfængslinger

Tabel 4 viser sammenhængen mellem isolationsfængslingens varighed og den kriminalitet, de isolationsfængslede er sigtet for. Den gennemsnitlige varighed af alle isolationsfængslingerne i 2009 var 22 dage og svarer dermed ganske meget til det niveau, der var i 2008 (med 21 dage i gennemsnit).

Alle fem sager med mere end tre måneders isolationsfængsling angår røveri. Det er også i røverisager, der er den længste gennemsnitlige varighed af isolationsfængslinger, nemlig 35 dage. De næst længste isolationsfængslinger – 'manddrab og forsøg herpå' – har en gennemsnitlig varighed på 26 dage. I sager om vold og trusler, lov om euforiserende stoffer, narkotikakriminalitet, anden berigelse, våben (angår straffelovens § 192 a) samt andre straffelovsovertrædelser (angår § 124, stk. 2, hjælp til undvigelse) er den gennemsnitlige varighed på mellem 8 og 20 dage. Af disse er det sager vedrørende vold og trusler samt lov om euforiserende stoffer, der har de gennemsnitligt korteste varigheder – på henholdsvis otte og ni dage.

Tabel 4. Kriminalitetens art sammenholdt med varigheden af isolationsfængslinger.

Kriminalitetens art	Varighed af isolationsfængslinger								I alt 2009	I alt 2008	Gennemsnit i dage i 2009	Gennemsnit i dage i 2008
	1-7 dage	8-14 dage	15-28 dage	29-42 dage	43-56 dage	57 dage – 3 mdr.	over 3 mdr.					
Manddrab og forsøg herpå	3	13	3	4	6	1	0	30	49	26	24	
Vold og trusler m.v.	1	1	0	0	0	0	0	2	13	8	20	
Seksuualforbrydelser	0	0	0	0	0	0	0	0	1	-	1	
Røveri	5	14	11	3	3	3	5	44	34	35	19	
Anden berigelse	5	0	2	1	0	0	0	8	17	14	14	
Narkotikakriminalitet	18	53	23	9	5	1	0	109	193	18	20	
Terrorisme	0	0	0	0	0	0	0	0	3	-	136	
Forb. vedr. våben	2	3	2	1	1	0	0	9	5	20	12	
Andre straffelovs-overtrædelser	0	4	0	0	0	0	0	4	7	11	25	
Lov om euforiserende stoffer	2	2	0	0	0	0	0	4	5	9	9	
I alt	36	90	41	18	15	5	5	210	327	22	21	

Som tidligere nævnt angår faldet i antallet af isolationsfængslinger fra 2008 til 2009 især sager vedrørende narkotikakriminalitet og manddrab eller forsøg herpå. På visse områder – røveri og våbenbesiddelse m.v. – har der imidlertid været en stigning i antallet af sager.

Da det samlede antal isolationsfængslinger er faldet fra 2008 til 2009, og den gennemsnitlige længde er nogenlunde uændret, er der et fald i det samlede antal dages isolationsfængsling. I 2008 var tallet på 6.910 dage, mens det i 2009 var 4.642 dage, svarende til et fald på 33 pct. Det samlede antal dage i isolation har været faldende siden 2004 og var i 2009 det laveste, der er registreret, siden denne statistik påbegyndtes i 2001.

5. Isolationsfængsling af unge under 18 år

Ingen af isolationsfængslingerne i 2009 angår unge under 18 år.

6. Nye længstetider for isolationsfængslingen

Ifølge de nye regler om isolationsfængsling fra 2007 må isolation ikke finde sted i et samlet tidsrum af mere end 14 dage, såfremt sigtelsen angår en lovovertrædelse, der ikke kan medføre fængsel i 4 år (retsplejelovens § 770 c, stk. 1), ikke i mere end 4 uger, hvis lovovertrædelsen kan medføre fængsel i mindst 4 år, men under 6 år (stk. 2), og ikke i mere end 8 uger, hvis lovovertrædelsen kan medføre fængsel i 6 år eller derover (stk. 3). Der kan dog af retten undtagelsesvis dispenseres fra 8-ugers reglen, hvis lovovertrædelsen forventes at medføre fængselsstraf på mindst 2 år (stk. 3).

I 2009 har der været 14 isolationsfængslinger i sager, der angår lovovertrædelser, der i normale tilfælde ikke kan medføre fængsel på 4 år eller derover. I en enkelt af disse sager har isolationsfængslingen været mere end 14 dage, nemlig 18 dage. Det kan skyldes, at sagen vedrører § 279, der i særligt grove tilfælde kan straffes efter § 286, stk. 2, som giver mulighed for fængsel i indtil 8 år.

Alle de øvrige 196 isolationsfængslinger i 2009 angår lovovertrædelser, der kan medføre mindst 6 års fængsel. Heraf varedes ti isolationsfængslinger mere end 8 uger. Disse isolationsfængslinger omfatter otte sager fra Københavns Vestegns Politi, som angår groft røveri (§ 288, stk. 2). Dertil kommer to sager fra Københavns Politi, som angår henholdsvis manddrab (§ 237) og narkotikakriminalitet (§ 191, stk. 1).